

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Lævini Torrentini, Episcopi Antverpiensis, Poemata Sacra

Torrentius, Laevinus

[S.l.], 1594

Lævini Torrentii De Crvento D. N. Iesv Christi Sacrificio. Liber III.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-69329](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-69329)

Solus, inops, laceros monstrans crudeliter artus,
 Implorat genitorem, & Quò deuenimus inquit
 O Deus? An tanto solum in discrimine linguis?
 Qua patrio sic verba palam sermone locutus,
 Creditus est aliis Heliam accersere votis.
 Expectant igitur si quâ descendere calo
 Heliam videant, & opem prabere roganti,
 Ignari quanto Helia præstantior esset
 Quem tunc crudeli certabant perdere leto.
 Ipse patris summi se iam celestia iussa
 Expleuisse videns, tanquam certamine lento
 Perfuncti pugiles, infracta voce sitire
 Sese ait. At siccas non tam sitis arida fauces
 Urebat, quàm cor nostræ pia cura salutis.
 Atque adeò hyssopo quod mixtum astabat acetum,
 Sistendis inter tormenta cruoribus aptum,
 Spongia uti calamo prætenta admouerat ori,
 Libauit patiens. Inde omnia ritè peracta
 Effatus, repetitque preces, manibusque parentis
 Insontem tradens animam, ac vertice pronò
 Demissos claudens oculos, in voce suprema
 Hæsit, & æthereas sic vita recessit in auras.

LÆVINI TORRENTIIDE
 CRVENTO D. N. IESV CHRISTI
 SACRIFICIO.

LIBER IIII.

AT verò exanimos dissolui corporis artus,
 Corporis eximij, cui se diuina propago
 Induerat castæ nascens de virginis aluo,
 Indignans magis atq; magis rerû alma creatrix,
 Quam Deus esse sui voluit vim numinis olim
 Cum semel æternis fundauit legibus orbem,

Natura,

Natura, ingentem gemitum dedit. Vnde repente
Contremuit tellus, tremuit simul arduus aether,
Et media intendens tenebras de luce coortas
Attonitam horribili formidine perculit urbem.

Quinetiam sacris adytis arcentia plebem
Vela, tot anteaetos iam formidata per annos,
Nec fonti cuiquam, nec praetereunda profano,
Tunc subito discissa notabant omine certo
Mutanda imperia, ac prisca mysteria gentis
In melius, caso sacris felicibus Agno.

Post quem nulla truces dein maclaretur ad aras
Victima, nec fuso manarent templa cruore,
Sed pater omnipotens solo contentus honore
Pontificis Christi, Christo sponse benignas,
Si puris libent manibus, si pectore puro,
Præberet sine cade boum poscentibus aures?

His magis horrendum, magis admirabile monstrum
Accessit, quod humata olim ac desleta piorum
Corpora, præstantum vita dum vita manebat,
Diffissis tumuli saxis rediuiua trementi
Exiliere solo, dein visa atque agnita multis
Haud dubiam fecere fidem vi numinis eius
Qui mortem vicit moriens caelestia pandi
Atria, turbatis duris penetralibus Orci.

Sed pauci (ab) pauci quos hac ostenta monebant
Vera sequi, & mersos errorum in nocte profunda
Mortales oculos aeterno attollere Olympo.

Ambitio obstabat procerum, ac toti insita gentis
Perfidia, & prauæ perstans vesania mentis.

At qui Romane astabat de more cohortis
Centurio, cui supplicij commissa cruenti
Cura fuit, (veteres Longinum nomine dicunt)
Anxius obseruans quò res tam turbida tandem
Vergeret, vt vidit tantos consurgere motus,
Ingemuit miserans, ac tundens pectora palmis,

En (inquit) quo non melior, neque iustior alter,
 Occidit. Et dubitem caelesti stirpe creatum
 Quem dolet extinctum tellus, quem maximus aether,
 Et poenas simul in fonti pro sanguine poscunt?
 Sic ille, atque alij, duris exercita castris
 Tarba quidem, ac molles vincens pietate cathedras
 Pontificum. Quorum egregijs si consona dictis
 Facta forent, non tot quaterent erroribus orbem
 Dira superstitio, ac leuis inconstantia vulgi.
 Paucæ præterea matres, quas religioſus
 Traxit amor, Christum solita quocumque moueret
 Sponte sequi, ac præbere inopi quæ posceret usus
 (O pietas! ò femine! laus unica sexus!)
 Rebus in angustiis, ne tunc quoque tempore summo
 Usquam aberant. Flentes igitur, quanto acrius illum
 Ardebant, tanto cura maiore metuq;
 Seruabant quæ tam variè simul orta fuissent
 Prodigia, humanas nimirum terrentia mentes.
 Hæ tabula, hi testes, atque hæ monumenta furoris
 Infelix Indea tui, quæ sola recusas
 Credere quod scopuli collèsque & saxa loquuntur,
 Esse Deum quem tu crudeli funere mactas.
 Atque utinam mactes tantum. Culpa omnis in una
 Perfidia est, hanc tolle, nihil mactasse nocebit.
 Turbato interea descendit vesper Olympo.
 Et quia funestis crucibus pendentia lingu
 Corpora religio vetuit, cum proximus esset
 Ille dies toto nullus quo sanctior anno,
 Præfèctum exorant Solymine Sabbata turbet,
 (Scilicet!) infirmi si fixa cadauera trunco
 Horrescant Superi, atque auertant lumina sacris.
 Nec mora, qui mortem accelerans succidere crura
 Iussus erat secto latronum poplite postquam
 Ad Christum veniens oculos in morte sepultos
 Aspexit, pressitq; gradum, ferrumq; recondens

Abstinuit

Abstinuit scelere, haud equidem sine Numine. namque
 Mysticus ille, sacris quem sueti apponere mensis,
 Integer ac nullis confractis ossibus agnus
 Absumendus erat. Sed enim crudelior alter
 Ferratum manibus quod forte hastile tenebat
 Infixit lateri. Tactum quo vulnere corpus
 Exanimam roseo manantem sanguine rivum
 Permixta profudit aqua. Quo pignore lati
 Lustrali primum abluimur diuinitus vnda,
 Aptamurq; Deo, sacro dein viscere pasti
 Terrenam exuimus molem, caloq; locamur
 Felices animae, sumpturi corpora rursum,
 Corpora sed nullis deinceps obnoxia fati,
 Cum mortis domitor, mundi regnator Iesus
 Calicolum populo & sancto comitante Senatu
 Exacti veniet iudex aequissimus eni,
 Certaq; felicitis gestans insignia pugnae,
 Transfixas ferro plantas pectusq; manusq;
 Gaudiaq; horroremq; feret iustisq; malisq;.

Dumque ea Iudeos nequicquam cura tenebat,
 Securos quo iure cadat, quo iudice quem sic
 Aggressi ut canes emissa frementibus atrox
 Bellua quos fors cunque, aut poena obiecerit hostes,
 Sollicito metuens animo ne membra magistri
 Proiecta aspiceret iusti sine honore sepulcri
 Fidus Iosippus, cui clarum Arimatide ab urbe
 Nomen erat, praestans opibus, praestantior acri
 Virtutum studio, cum tandem exacta videret
 Supplicia, ingressus Romani Praesidis aulam
 Pontificum spretis odijs ius poscit humani
 Corporis. Ast ille, audito quod mortuus esset,
 Inuitus vinum quem sustulit haud inuitus
 Reddidit extinctum. Quo tanto munere letus
 Vir pius, intactum sibi quod de rupe recisa
 Servabat monumentum ingens hunc vertit in usum,

Ac tenui contexta parans velamina lino
 Accingit se operi. Socio acceditque labori
 Nicodemus, & ipse pari pietate magistro
 Inferias properans. nam myrrham aloëq³ ferebat,
 Et quicquid patrio gentis de more sepulcris
 Conuenit in luctu magni morientis amici.
 His illi instructi rebus lacrymabile corpus
 Conscenso immani trunco, clauisque refixis
 Demissum subeunt humeris, positumque parentis
 In gremio, fletumque diu, abstersumq³ cruore
 Textilibus cingunt velis. Strophium ipsa sacrato
 Nectit odoratum capiti mestissima mater.
 Verbaque post suprema, atque oscula mille cauato
 Molliter imponunt saxo, cumulatâque dona
 Vnâ omnes spargunt lacrymis, quas pectore tristi
 Profudit sincerus amor. Sic rite peracto
 Officio pater ipse loci (Locus assitus urbi
 Hortus erat) magnum magno conamine clausis
 Aduoluit foribus lapidem, extremusque recessit.
 Interea tristi nox calum obtexerat umbra,
 Inq³ vicem roseis iam lucem Aurora ferebat
 Vecta rotis. Sed enim neque tam solennia sacra,
 Nec prescripta quies, atque otia debita sacris
 Indomitam poterant procerum compescere mentem
 Quominus infando post horrida fata tumultu
 Compositos agerent Manes, ruerentque sepulcro.
 O nunquam saturata malis vindicta, quid ultra
 Queris? Habes auida demens quas fauce sitiisti
 Infantis pœnas. Que te noua suscitât ira?
 Aut quid adhuc superest quod iam sentire sepultum
 Posse putes? Mæstos cum solaretur amicos,
 Vt qui iterum superas esset venturus in oras,
 Pollicitum audierant aliam post funera vitam.
 Hinc veriti ne forte potiti corpore furim
 Incolumen fingant socij, & plebs credula falsi

Commotam magnis rumoribus impleat urbem,
 Solliciti rectorem adeunt, discrimina regni
 Proponunt, si qui ante alios subduxerat Orco
 Ipse redux oculos impostor fascinet agros,
 Errorémque alium semper nouus aggeret error.
 Quos ille irridens monitus, Ea vestra sit (inquit)
 Cura, nec in Laruas vires arcessite nostras.
 Conducunt igitur vigiles, atque agmine tuto
 Obsessum seruant tumultum, & ne fallere possint
 Ipsi custodes, commissis annulus ingens
 Imprimitur saxis, fraudis certissimus index
 Si fraudem quis forte paret. Tum denique lati
 Festa superstructis incunt conuiuia mensis,
 Securi scelerum, & non vana Numinis ira.
 Nec tamen vna omnes cepit dementia. Verum
 Dum varijs magna studijs certatur in vrbe,
 Hi metunt, sperant alij, sua quemque libido
 Mittit in auspicium, & nunc huc nunc diuidit illuc,
 Atque ita neglectis temerant sua Sabbata sacris;
 In cruce suspensos qui iam modo liquerat artus
 Spiritus, exutus vinculis, & liber ab omni
 Mole, per obstantes penetrans in Tartara terras,
 Per loca senta situ & longa squallentia nocte,
 Vestibulo in magno primæq; ad limina portæ
 Bella mouens, ipsos vocat in certamina furui
 Primores populi. Iubet alto a cardine tolli
 Ferratos Erebi postes, atque ardua pandi
 Atria, quâ duri patet ingens regia Ditis.
 Illi indignari primum, mox turpiter unâ
 Ingenti trepidare metu. Fremit ipse tyrannus
 Seua tuens. Sed nec tanto contendere regi,
 Quem decus & virtus & gloria cingit euntem,
 Ausit, & ausurus neque iam consistere vires,
 Nec quicquam veteres procedere sentiat artes.
 Quas malè nunc odit, nunc execratur, & optat

Infectos

Infectos abijisse dolos quibus occidit ille
 Cuius morte salus alijs, sibi poena suisq;
 Parta foret. Quare fractus formidine densa
 Sepsit se nebula, barathrique in valle reducta
 Desedit, subuersa dolens immania regna.
 Tunc ergo aeterno munita robore, nulla
 Nec vi, nec prece, nec fuluo penetrante metallo,
 Impulsu mandantis heri velut ariete crebro
 Dissecta patuere fores, subitoq; tumultu
 Attoniti cessere loci statione relicta
 Lucifuga fratres, foeda atque incondita turba,
 Et factum in poenas hominum genus, aspera semper
 Supplicia & saevas exercens fontibus iras.
 Est locus (inuisi pomceria dixeris Orci)
 Horridus ille quidem, tristiq; inamabilis umbra
 Funesti nemoris, pigra nec amcenior unda,
 Quam diffusa palus stagnis includit opacis
 Semper iners, semper torpenti nubila fumo.
 Non illic virides pratexunt gramina ripas,
 Pascua non flores, non fetus educat arbor,
 Nec teneros auium nidos suspendit ab alto
 Dulcisonum tenui meditantibus gutture carmen.
 Omnia masta silent. quis enim sine luminis aura
 Latitia locus est? Sed pix, sed flagra, sed ignes,
 Ceteraque impuros Erebi torquentia Manes
 Supplicia absistunt, ea tantum cura fatigat,
 Sperata quod luce carent diuinitus orti
 Qui se cognato poterant attollere celo
 Si non primeni abstiterant admissa parentis.
 O sedem inuisam! Terras & flumina subter
 Depresse lugent, optantq; euadere in auras
 Insignes anima, generis stirps inclita nostri,
 Japerusq;, Noasq;, & qui sine patre creatus
 (Sic limum formante Deo, vitamque mouente)
 Impleuit magnum dein successoribus orbem.

Quid

Quid sobolem Abrami veteris, tot nomina regum,
 Quidve pios memorem vates? Rex maximus idem,
 Atque idem vates multo certissimus, ipse
 Iessides etiam has sedes lucasq; tenebat.
 Qui tunc forte leui tremulas sub pollice chordas
 Fatidica tangens cithara cum proxima iam iam
 Gaudia veraci caneret mirantibus ore,
 Non aliter magna quam si succurreret urbi
 Obsessa, longamq; famem pestemq; ferenti,
 Ac penitus dura versanti in limine mortis,
 Vltor adest, largo late loca lumine complens.
 Protinus abscedunt cura, mororq; dolorq;
 Succedit tranquilla quies, & dulcia mentis
 Otia, qua cali cines liberrima ducunt.
 Ergo exultantes pariter pariterq; trementes
 Numinis aspectu iucundo horrore frauntur,
 Ac circumfusi regem plaudente corona
 Sit placidus mitisq; inceptaque gaudia firmet
 Pro se quisque rogant. Ipse amplexatus amicos,
 Transactam reputans olim sine crimine vitam,
 Gaudet, & ut norint causam qua Tartara adire
 Impulit, eterni profert arcana parentis
 Consilia; ut lecta conceptum virginis aluo
 Et nasci, & natum duos tolerare labores
 Iusserit, ac tandem post horrida fata sepulcro
 Condier, & clauso non ante exurgere saxo
 Quam castos adeat Manes, atque eruat Orco
 Felices, iusto quos secum inferre triumpho
 Possit, & aethereo victor transcribere calo
 Emeritos, latis ubi Diuum accumbere mensis,
 Et liceat dulci deponere nectare curas.
 His postquam attentas permulsit vocibus aures,
 Atque animos tanti fulgore accendit honoris,
 Premissis solum paucis qui corpora rursus
 Ingressi notis monstrent se civibus, atque

Perculsam

Perculſam moueant oſtentis talibus urbem,
 (Mutato interea Genioque habituque locorum
 Donec enim lati reducem ſuper aſtra ſequantur)
 Ipſe etiam repetens tumulum ſe infundit in artus,
 Corporeos equidem, atque eadem (mirabile) forma
 Qua nuper fuerant, ſed quos non corporis vlla
 Afficiat labes, non vlla iniuria tangat,
 Nil obſtare queat quo motu cunque ferantur,
 Tantum illis & lucis ineſt caeſtis, & aura.
 Illeſis igitur clauſtris ſignisque ſepulcri,
 Tertius efferret primos cum Lucifer ignes,
 Inciperetque diem quo non felicior alter
 Illuxit, mota penitus tellure repente
 Auditi ſtrepitus, leuibusque per aethera pennis
 Calicolum fulſere acies. Quis teſtibus ille
 Ille ſua qui ſponte cruenta ſe obtulit ara
 Agnus vti nunc arma mouet, velut excitus antro
 Indomitus mouet arma leo, mediis que per enſes
 Seruantum, & lato preſixa haſtilia ferro
 Tendit, & aërias penetrat rediuuius in auras
 Horrenda domitor mortis, Ditisque ſuperbi.
 At trepidi vigiles, magna merce de coempti
 Cuſtodire locum, furēſque arcere ſepulto,
 Incerti quō ſe tanto in discrimine vertant,
 Abiectos inter clypeos formidine turpi
 Incubuere ſolo. Quo vixdum horrore ſoluto,
 En aliud quo ſe prodat diuina poteſtas
 Indicium. caeſti etenim de chorte ſatelles,
 At nec voce minax, nec formidabilis armis,
 Fulmineo tantum aſpectu qui territet hoſtem,
 Cetera candenti tectus velamine veſtis,
 Impoſitum tota cuſtodum aſtante corona
 Attonita mutaque metu dicto ocius alto
 Deuoluit tumulo lapidem. Super aſſidet ipſe
 Ipſe palam. Fugiunt illi, munusque relinquunt,

Teſta-

Testati quàm grande nefas si obsistere Divis
 Mortalis fors tentet furor irrita voluens
 Consilia, in sano non processura labore.
 At verò promissa ferens solatia matrem
 Victor adit. Sedet illa, gravi moritura dolorè
 Ni maestam spes alma leuet recrectq̃, monendo
 Ut certò expectet redeuntem à funere natum.
 Natum igitur dum mente fovens noctesq̃, diesq̃
 Cogitat hoc solo defixa in nomine, tandem
 Exoptatus adest. Stupet illa, incertaq̃, primò
 Annatum, an nati videat simulacra, veretur
 Ne nimium sibi fidat amor. Verum obuius ipse
 Infert sese oculis cara genitricis, & acres
 Illabens aperit sensus, cogitq̃, fateri
 Nil fictum nec inane geri. Quin nomine matrem
 Appellans veris testatur vocibus id se
 Esse quod ante fuit. Palmas ad sidera tollens
 Ingentes virgo grates natoq̃, patriq̃
 Ritè refert. Gaudent simul ambo. Alterna sequuntur
 Alloquia, exhaustos iuvat auscultare labores.
 Parte alia sociis operum comitata duabus,
 Impatiensq̃, mora pulcherrima Magdalene,
 Aeternum spirans ardenti pectore amorem,
 Mox ubi servatis transissent Sabbata sacris,
 Insomnem ducens noctem, iam mane recenti
 Egreditur portis secum funebria portans
 Munera, Idumaos, tumulo quos didat, odores.
 Dumq̃, simul properant mota non omina terra,
 Non celi strepitus inceptam quo minus aus sine
 Ire viam prohibent, verum custodia terret,
 Tot vigiles oculi, molesq̃, immensa sepulcro
 Obdita, femineis agrè cessura lacertis.
 His ergo intenta curis, nec sequius illi
 Confisa qui cuncta potest, saepe inter eundem
 Effusis lacrymis, quoties infanda magistris

M

Supplicia,

Supplicia, & dura subiisset mortis imago,
 Tandem peruenere locum quo tempore iam iam
 Dilapsi vigiles fædo se protenus illinc
 Proripuerunt metu. Cernunt manifesta pudenda.
 Signa fuga, cernunt loca sola, hortiq; remotum
 A foribus saxum. Dein succedentibus antro
 Confestim dextra monumenti a parte refulgens
 Apparet celi interpres, demissus ab alto.
 Et quanquam trepidare vetat, tamen ipsa timorem
 Res tulit. file igitur verbis sic fatur amicis,
 Horrescant alij, vos ô pia turba timere
 Non decet. Affixum modò quem cruce mole sub ista
 Queritis, (haud ignota loquor) non ille sepulcro
 Clauditur, etherea viuens sed uescitur aura,
 Sicut & ipse sua mortis momenta, nouamq;
 Predixit (meminisse licet) post funera vitam.
 Aspiciate en vacuam de functi corporis arcam.
 Discipulis itaque, & Petro rem dicite, iussi
 Ut Galilea petant, tendet quò prauius, arua.
 Sic ait. Accedunt propius, uerumq; fatentur.
 Cumque externata mentem uestigia paullum
 Flexissent, duo præterea uultuq; habituq;
 Primo illi non dissimiles in lumine claro
 Conspxere uiros. Oculos quos tollere contrà
 Non ausa stabant pauide, uocemq; premebant.
 Illi autem percontati cur querere uiuum
 Defunctos inter ueniant, non dissona dictis
 Vno ambo simul ore ferunt, letasq; remittunt.
 Letitia tamen horror inest ob uisa repente
 Maxima, non oculis nostris, non auribus apta.
 Atque adeò in populum uerita dispergere famam
 Discipulos aduent. Sed & ipsi immane dolentes,
 Conceptum possent licet hinc lenire dolorem,
 Verbis nullam habuere fidem, quin somnia uisi
 Audire, & vacui deliria uana cerebri.

Solus Iohannes ac Petrus, pectora quorum
 Magdalena suis poterat peruellere dictis,
 Curriculo monumenta petunt. Sed grandior etas,
 Assidua & lacryma, quibus hic commissa piabat,
 Tardauere virum, multo prior appulit alter,
 Et praestans animi, & florentibus integer annis.
 Verum dum trepidans ad limina prima moratur,
 Contentus vidisse canam sine corpore rupem,
 Occupat ille locum, & penitus sacraria lustrans,
 (Ingresso mox & socio) nil lintea prater,
 Et cari seorsim capitis diadema repostam
 Repperit. Exhalat suauem locus omnis odorem,
 Et volucres lato permulcent athera cantu,
 Terraq; purpureos submittit dadala flores,
 Natura victoris heri plaudente triumpho.
 Atque illi, ignari rerum, miracula fando
 Audita euenisse vident, sed ut aere denso,
 Aut vda septi nebula, nec carminatum
 Expendant animis, nec magni dicta magistri
 Mente tenent. Abeunt igitur, repetuntq; Penates
 Promissi immemores regni sortisq; beata.
 Forte secuta viros ostenti nuncia, tandem
 Suscepti cupiens euentum nosse laboris,
 Ante fores stabat, nec discedentibus illis
 Cessit & ipsa loco, sola ac deserta per agros
 Ab desiderio mentem percussa fideli
 Quarebat dominum, domino suprema negari
 Munera lugebat, traiectisq; oscula plantis.
 Heu quoties agro rupit de pectore questus!
 Heu quoties tristi suspiria duxit ab ore,
 Ac lacrymis perfusa genas votisq; vocauit
 Et precibus dulci compellans nomine Iesum!
 Quos inter gemitus latebras dum forte per omnes
 Respicit, en iterum supera de sede profecti
 Sideris inuenes dextra lanaq; canato

M 2

Insiduos

Insidunt lapidi, & luctus qua caussa requirunt.
 Illa refert, Dominum cuius sum saucia amore
 Nocturni rapuere, at raptum ubi deinde locarint
 Nescio. Sic dicens ut forse obuerterat ora,
 Quaesitum videt, & submissa voce rogantem
 Quid ploret, quemve exoptet sibi maesta repertum,
 Agricolam credens, custodem aut ipsius horti,
 (Aethereum tali nam texit imagine vultum)
 Quisquis es hospes, (ait) tu si illam forte tulisti,
 Dic ubi condideris. Veniam, referamq; sepulcro.
 Talia dicentem dubitare diutius equo
 Non finit omnipotens. Nec longa ambage moratur,
 Verbo uno penetrat mentem, Mariamq; vocando
 Suscitatur oppressos velut agro in corpore sensus.
 Nec mora, consueto postquam de more magistrum
 Dixerat, aduoluens genibus, prensare parabat,
 Votaq; defuncto viuenti porgere dona.
 Ille vetat, differre iubens, non ardua cali
 Tam cito scansurus regna ut non talibus ante
 Sit locus officii. Eat ergo, & fratribus ista
 Nunciet, in regni socios quos ipse futuri
 Legerit, heredes summi patrisq; Dei que.
 Iussa redit, rediensq; aliis occurrit amicis,
 Quas idem stimularat amor studiumque, sepulto
 Reddere quos ardens pietas vouisset honores.
 Dumq; inter sese dicta acceptaq; salute
 Verba serunt, iterum manifesta in luce refulgens
 Astitit. Astantem submisso poplite matres
 Agnoscunt pauide, ac presens uti Numen adorant,
 Instaurantq; preces. Sed & has discedere in urbem
 Intrepidas iubet, & sociis qua gesta referre.
 Quo facto, at frustra, (neque enim narrantibus illa
 Adiecere fidem, merse caligine ceca)
 Ipse Petrum visurus abit, non vana dolentem,
 Antè quòd admissæ nona nunc opprobria culpa

Accedant

Accedant, viso nondum sibi femina princeps
 Quem vidisset ouans. Nec ei cedebat amore.
 Ergo indulgentem lacrymis, & cruda nouantem
 Vulnera solatur miserans, quassataq; firmat
 Pectora, nec tristi patitur succumbere luctu.
 Interea vigiles sparsi magna atria circum
 Excusare fugam. Trepidati coiere frequenti
 Concilio Paires. Illi cuncta ordine narrant,
 Ut terra tremor, ut commoti murmura cali,
 Ac iuuenum ignota species fulgentibus alis
 Terruerint animos; nullum venisse per umbras
 Mortalem, nil fraude noua, nil viribus actur;
 Et tamen effractis monumenta patescere claustris,
 Nec quicquam vacua cerni nisi linthea in urna,
 Indicio insigni non furtim, at numine Diuum
 Id factum quodcunque vident. Neque de fore testes
 Complures alios, si se fortasse refellant.
 Talibus auditis quamuis exurgeret imo
 Corde dolor, seuas tamen efferuescere in iras
 Haud passus, stultum placidis reprehendere verbis
 Errorem coepere virum, qui fata refigi,
 Aut flecti Manes, functosq; & lumine cassos
 Posse redire putent. Notum quibus artibus ille
 Impostor tenebras populo offudit inani.
 Has etiam docuisse suos, quò fallere posset
 Mortuus, & longum diffundere nomen in auum.
 Qui potuit Stygiis animam subducere regnis
 Quin potius turpem defendit corpore mortem?
 Desistant igitur, nec vana & ludicra narrent
 Somnia, fabellas ad pensa canentibus apta;
 Sed quod sit, verumq; sonet, penetretq; per aures,
 Hoc spargant anide, & fame dent vela secunda,
 Nempe per obscurum noctis cum vincta teneret
 Membra sopor (sive id magica sis accidit arte)
 Defuncti quosdam comitum ceu dona ferentes

Occultis subiisse viis, corpusq; magistri
 Assportasse loco, & mutati fraude sepulcri
 Fingere nunc redcem nostra nil lucis egentem.
 Nec satis, instructis addat quod pondera verbis,
 Premia dant, atque era iubent appendere latis,
 Nèue reformident offensi Præsidis iram,
 Iniussi excubiis quòd discessere relictis,
 Hoc quoque promittunt cura fore. Denique vincunt
 Munera, confictam glomerant mendacia famam,
 Sed frustra. neque enim tam vili teste moueri
 Fas erat aeterna certissima fœdera vita.
 Certior est aliunde fides. Nos ista canamus.
 Postquam femineis parcebant credere dictis
 Supplicio ducis horrendo, tristiq; ruina
 Afflicti comites, vidua ceu funere matris
 Pupilli, quos dura domi perturbat egestas,
 Signa dedit manifesta magis, conspectus & ipsis
 Sape viris. Quorum e numero cum forte Cleopas,
 Fidus & Ameon, (sive is cognomine Lucas,
 Sive alius fuerit) Solymis Emaunta perentes,
 Ab cari praeceptoris de cade nefanda
 Multa modis questi variis, fufisq; subinde
 Aspersi lacrymis, iter hoc sermone leuarent,
 Ipse peregrini sancta venientis ab vrbe
 Cultum habitumq; gerens medium sese obtulit ultro,
 Percontans quid agant, mestiq; alterna loquantur,
 Cui maior, Quod scis equidem ne quare doceri
 Hospes, ait. Solymis veniens his acta diebus
 Solus an ignoras? Dein necdum scire fatenti
 Cuncta refert, ignarus eant quas verba per aures,
 Concessum terris diuino numine vatem,
 Insignem meritis vatem, dictisq; verendum,
 Cui Nazara domus, notum cui nomen Iesus.
 At talem tantumq; virum, quem plurima fama

Equabat celo, tandem quia facta notabat
 Improba, nec prauè corrumpi sacra sinebat,
 Pontificum incurrisse odium, atque id morte piasse,
 Indigna sanè, & multis immanè dolenda,
 Sed sibi precipuè, qui nomina tanta secuti
 Extulerint animos ob spem surgentis in illo
 Isacidum regni, qua nunc frustrentur inanes.
 Tertia quandoquidem lux penè effluerit acti
 Supplicij, at nulla audiri solatia luctus
 Femineas prater voces, que viuere dicant
 Defunctum, quando hoc supera de sede profecti
 Testentur volucres. Quos se vidisse professa
 Impulerint etiam socios accurrere, & omnem
 Explorare locum, haud multum diuersa ferentes.
 Sed necdum reperisse ducem, nec scire quid ipsi
 Acciderit, vacuam cerni tamen ossibus urnam.
 Haftenus humano secum de more locutos
 Tam malè quòd memori mysteria mente tenerent
 Non tulit ulterius mundi sator, atque ita fatur,
 O stulti, ò segnes priscorum oracula vatum
 Qua par est verfare fide. quippe illa monerent
 Promissum Isacidis regem, qui secula condat
 Aurea, non aliter quam vos nunc ore refertis,
 Exortum terris, post horrida funera clauso
 Surgentem tumulo patrium conscendere caluna
 Fas esse, & toto late dominarier orbe.
 Sic orsus, magni diuina volumina Mosis,
 Atque alia ex aliis subtexens carmina, Christum
 Explicat, atque hominum docet instaurasse salutem.
 Et iam finis erat, Phæbo maioribus umbris
 Inclinate diem, parua cum mœnibus urbis
 Successere viri, comitemq; in tecta vocabant.
 Et quanquam superesse viam sibi fingeret, intrò
 Corripuere tamen. Dein quo potuere paratu
 Dum posita excipiunt mensa, Cerealia forte

Ipse manu frangens porgebat ut ordine dona,
 Agnitus, amplexus fugiens & verba precantum,
 Confestim liquidas abiit diuersus in auras.
 Ast illi roseum suffusi fronte pudorem,
 Quod somno depressa graui non antè lenassent
 Lumina, cum vatum repetens monumenta priorum
 Accendit dictis animos, nubemq; remouit,
 Erroris poscunt veniam. Mensisq; relictis
 Quam venere viam prima de nocte remensi
 Primores aduent comitum, sua gaudia narrant,
 Inq; vicem accipiunt, visum iam denique visum
 Ipsi etiam Petro dominum. Neque sic tamen actis
 Plena fides, obstant tenebrae, curaq; recursant,
 Nec quassam terrore sinunt consistere mentem
 Vulnera adhuc versantur animo plagasq; crucesq;
 Haud aliter capta quam cum furit impius urbe
 Miles, & igne necans & ferro & tristibus undis,
 Si quem libertatis amor, sobolisq; Larisq;
 Misit in arma virum, qui non tamen occubet armis.
 Auxilio incolumis Diuum patriaq; superstes,
 Quamuis inde alias concesserit exul ad oras,
 Horror inest oculis, fronti nox incubat atra,
 Ipse velut mediis ardens in cadibus errat
 Immemor, in somnos etiam cum membra resoluisset
 Iactata nunc bella manu, nunc voce retractans,
 Donec longa dies tantos sedauerit aestus.
 Forte sub aduentum noctis, quia fama ferebat,
 Iam reducem dominum, tecto coiere sub vno
 Selecti comitum. (Sana at formidine gentis
 Vectibus, & duri firmo munimine postis
 Occlusas tenuere fores) Cenantibus ipse
 Atque super cenam de se diuersa locutis
 Ut celer è rapidis proruptus nubibus ignis
 In medio conspectus adest, pacemq; precatus,
 En ego sum, timor absit, ait. Vox cognita sensum

Perculit.

Perculit. Obstupere omnes, regemq³ patremq^{ue},
 Efferati vacuam simulati corporis umbram,
 Expanere suum. Quem cum deprenderet ipse
 Errorem, occurrit miserans, pectusq³ manusq³
 Perfossas ferro trepidis ostendit, & (ultra
 Quod dubitare vetet. nam gaudia iuncta paucori
 Turbabant animos) cene pars si qua supersit,
 Ferre iubet, positusq³ fauis ac pisce retosto
 Vescitur, inuitans alios, dapibusq³ remotis
 Segnes increpitans oculos, & pectora ceca,
 Et tam difficiles verum narrantis aures.
 Mox placidus tamen, & pacem impartitus amicis,
 Celestem inspirat sacris afflatibus auram,
 Et sua ferre iubet legatos iussa per orbem
 Imperio fultos ingenti, ut soluere possint
 Ac damnare reos, calog³ Ereboq³ locare
 Pro meritis, ut certa fides, vel adegerit error
 Aut noua sacra sequi, vitamq³ expendere sacris,
 Aut patrare nefas, priscisq³ herere tenebris.
 Atque ita dum leto plaudunt sua gaudia gestu
 Fallens per medios abiit, cœtumq³ reliquit.
 At Thomas aberat, Didymus cognomine, & ipse
 Bissenos inter magno nunc cultus honore,
 Qui Christi pia signa tulit per Bactra, per Indos
 Victor, & Hyrcanas docuit mansuescere tigres.
 Tunc tardè excitus latebris, quò degener illum
 Compulerat timor, & vita nimis anxia cura,
 Quacunque affirmant alij, tot testibus acta,
 Tot manifesta modis, durus meliora doceri
 Credere posse negat. Coram vult brachia dira
 Fixa cruce, fossumq³ latus, plagasq³ cruentas
 Tangere, ne solo tentet si corpora visu
 Spectra leues fallant oculos, & imagine vana
 Incurrant animo vera rationis egesti.
 Hunc itaque (ô pietas!) medio velut equore cacis

M 5

Infixum

Infixum scopulis optata absistere meta
 Non tulit humani generis pater optimus. Ergo
 Septima lux postquam nocti concesserat atra
 Rursus convenere viri, plenoque Senatu
 (Nam Thomas aderat) multi cum multa referrent
 De duce qui moriens Inferni claustra refregit,
 Ipse locum per inane petens, fratresque reuifens,
 Per clausas, velut antè, fores in lumine claro
 Se confessus adest. Tenuere silentia cuncti,
 Cum Didymum aggrediens dictis, non vana pauentem,
 Imperat inserta scrutari vulnera dextra.
 Ast ille aduolvens genibus, quàm turbidus antè,
 Tam mitis placidusq̄, videns per candida membra
 Cen fusas ardere rosas, gemmasue rubentes,
 Agnoscit veram effigiem, dominumque Deumque
 Confessus, veniamque rogans, hanc Numinis ore
 Incundam nobis nostrisque minoribus olim
 Elicuit vocem. nam tu comperta videndo
 Credis, ait. Venient olim venientque beati,
 Credere quos non visa iuuet, Christumque fateri.
 O quàm difficile est mortali mole retentos
 Humanos animos superas assurgere in auras,
 Principium finemque suum quò nosse laborent,
 Non agitante Deo! Cuius tum filius, idem
 Equèuus, quicquid faceret, quæcunque moneret,
 Frustra erat ille labor, donec super aethera vectus
 Ureret aeterna feruentia viscera flamma,
 Firmaretque viros. Tunc tunc meminisse iuuabat
 Auctoris Christi, tunc inclita facta referre
 Impanidos, regesque simul regumque ministros
 Spernere nequicquam cuneosque uncòsque minantes,
 Quamquam igitur toties reducem videre, nec vllò
 Fas dubitare modo, nondum tamen arsit in illis
 Verus amor, veròque fides comes addita amor.
 Ante quidem sacri diuinus anhelitus oris

Pectora firmarat ceptis ingentibus apta,
Grata sed expectanda dies diuinitus olim
Decreta, & letos tandem visura triumphos.

Atque adeo plausus inter regisque recepti
Gaudia, cum possent non deteriora secuti
Res alias agere, atque alijs accingier orsis,
Pars bona, quos septem numero dux Petrus agebat,
Solliciti antiqua victum meditantur ab arte,
Piscatumque abeunt, obliti nomina regi
Cum primum dixere suo non humida iussos
Lina, nec occultos intendere piscibus hamos,
Sed tali abductos studio & certamine lucri
Capturas hominum caelestibus addere regnis.
Instructis ergo ratibus per stagna lacusque
Quos instar maris attollit voluentibus undis
Jordanis pater, & vicinas educat vrbes,
Ire parant, nullas si non maiora capebant
Passuri insidias, qua tunc vel maxima cura.
Iamque per extentam spectarant sidera noctem
Intentos operi, lucemque Aurora ferebat,
(At piscem toto scrutati gurgite nullum
Invenere viri, vacui lassique fremebant)
Cum vanum aspiciens maestos agitare laborem
Ignoto fulgens habitu predator Auer ni
Indoluit, vocemque dedit de litore curuo,
Ecquid agant rogans, & si qua obsonia seruent.
Cumque illi, quod erat, nil se prendisse referrent,
Dextrum (ait) o pueri dextrum laius vda laceffant
Retia, nec iactu descendunt irrita inani.
Quod iussi faciunt, dextram petit impete magno
Tota cohors. Sonat unda vadis elisa refusis
Dum subit ac glomerans sese vltro in vincula condit
Squamigerum pecus, & tremulo ferit aquora saltu.
Attoniti monstris depressam pondere cymbam
Vix tenuere. Silent alij, sed mente sagaci

Ad

*Ad Petrum flectens oculos nutantiaque ora
 Primus Iohannes, Herus est herus, inquit. At ille
 Tam bona non surdas simulac vox attingit aures,
 Totus ut incumbens operi nudauerat artus,
 Iniecta tantum togula, succinctus in altum
 Profilit, & celeri tranans freta cerula lapsu
 Ad dominum contendit iter. Pars cetera remis
 Ponè sequens lembum subigit, pradamq; natantium.
 Postquam vnà appulerant omnes, litusq; tenebant,
 Egressi ducis ante pedes obsonia penè
 Cocta vident. Lento pisces torrentar ab igne
 Impositi prunis, quos dura atque arida tellus
 Summisit mandante Deo. Nec farrea deerant
 Liba. Sed his epulis diuina sorte paratis
 Adiungi preda partem iubet. Aduolat ergo
 Ante alios senior Petrus, vastamq; sagenam
 Extrahit irruptam, quamuis ingentia centum
 Quinquaginta aliis alia interstincta figuris
 Corpora substrata moribunda extenderet alga.
 Accurrunt deinde & socij, quæque optima gustu
 Lecta manu spoliant squamis, finduntque, lauantque,
 Atque in frustra secant, prunisq; ardentibus aptant.
 Ipse pater viuo factam de cespite mensam
 Monstrat, & herbofo constrata sedilia musco.
 Quo simulac iam membra toro flexere, per omnes
 Partitur sua dona dapes, panemq; ministrat,
 Et lassis reparat vires, redditq; vigorem,
 Agnitus haud dubiè, quanquam neque proferat ipse,
 Nec quis sit rogent alij, turbentue molesti.
 Sed postquam depulsa fames, mysteria surgens
 Aggreditur, patrium mox conscensurus Olympum
 Pastorem partis sibi nuper ouilibus ut te
 Te Petre instituat, per te sua maxima firmet
 Imperia, atque tuis mox successoribus auctet.
 Nec leuiter res tanta agitur, ter voce rogatus*

Ecquid

Ecquid amet dominumq³ colat, ter spondet amorem,
 Et toties ut pascat onus, ut pascat & agnos
 Poscitur illacrymans, memor (ah) ter ut antè negarit
 Tam carum caput, & serua externarit inertem.
 Ne tamen ignoret pascendi munera quantis
 Plena minis, quanto veniant implenda labore,
 Antè, (ait) ut innenem decuit, florentibus annis,
 Præcinctus quocunque pedes te sponte ferebant,
 Accesti, morem³ animo gessisse iuuabat.
 Grandior at postquam declinem exceperit atas,
 Iniectis alij manibus rapientq³, trahentq³.
 Quo nolis. Sed tu vestigia nostra secutus
 Carpe viam. Hoc ille oraculo non mollia fata
 Sortitus, quærens socium, cum forte propinquum
 Discipulum aspiceret primas in amore ferentem,
 Sollicitè rogat ecquid & hunc tam dura manerent,
 Sed percontanti responsa incerta dabantur,
 Si donec redeo volo eum remanere, quid ad te?
 Tu modo me sequere, & quæ sunt tibi cunque ferenda
 Ipse subi, nec quære alios miscere labori.
 Sic ait. Et quanquam sermonem in nube tegebat,
 Creditus est tamen æternam promittere vitam
 Dilecto ante alios inueni. Cui postera fecit
 Fama fidem. seris nam iam plenissimus annis
 Compositum ingressus tumulum, diuinitus illinc
 (Ut nostri tradunt proavi, credentq³ nepotes,
 Incertum tamen an viuens, an morte repentis)
 Raptus ad æthereas non vltra apparuit oras.
 Postquam sic toties rediniuum corpus apertis
 Obiectando oculis satis obfirmata suorum
 Pectora perspexit rerum sator, ipse parentis
 (Scilicet imperij iam successore relicto)
 Ardua maturam caelestia scandere regna,
 Idq³ palam, quotquot norat sua signa secutos,
 Permixture ducibus quos tunc Galilæa tenebat,

Effusa

Effusa quâ rura Thabor perfrigerat umbra,
 Occupat, & letis spem quam dedit implet amicis.
 Et quanquam (vt magno in numero) non omnibus idem
 Ador erat, victa que eadem fiducia mortis,
 Augustam tamen effigiem splendentia que ora
 Regis vt aspexere sui, nouus incidit horror,
 Concipiunt que preces, & flexo poplite adorant.
 Ast ille accedens propius, Iam vicimus, (inquit)
 Omnia iam mihi posse datur, terraque quod vsquam est
 Et calo regere, & toto dominarier orbe.
 Vos igitur, pia turba, meis exercita sacris,
 Quacunque humana memores precepta salutis
 Audistis quâ se pandit latissima tellus
 Ferte viri, & puris mystas abstergite lymphis,
 Voce Patrem, Natumq; simul, sacramq; cientes
 Rite Auram. Qui crederit, lustralibus undis
 Tinctus in aeterno felix regnabit Olympo.
 Qui non crediderit, miserum sententia tristis
 Merget in aeternam iusto sub iudice noctem.
 Nec verò ambiguis credentum maxima virtus
 Se feret indicis. Si quos malus obsidet artus
 Spiritus, ex templo nostri vi nominis illum
 Eucientq; procul, nigra atque in Tartara mittent.
 Tum si forte noua sit opus mysteria lingua
 Tradere per positas alio sub sidere gentes,
 Auditor patrio mirabitur ore locutos.
 Serpentes etiam tollent, & plena veneni
 Pocula securis ducent innoxia labris,
 Et cuiusque velint agro depellere febres,
 Aridus attactu fugiet dolor ossa relinquens.
 Macti animis. Mea vos tutos presentia seruat,
 Seruabitq; omni terris dum viuatur aeo.
 His dictus mulcens animos, penetransq; sub imum
 Pectus, & arcanis aptans sermonibus aures,
 Fatidiscos vates, priscaurum anigmata legum,

Iffaosque aperit cantus, & quicquid in illis
 Prædictum exemplis id se diuinitus omne
 Impleuisse docet, sic nasci, & viuere, demum
 Sic decuisse mori, & mortem superare relicto
 Surgentem tumulo, & cali supera alta secantem,
 Vnde sit atherei missurus dona parentis.
 Quo factò, exorsi à Solymis per maxima mundi
 Regna sui mandata ferant patrisq; Deiq;
 Præclari testes operis, monitisq; verendi,
 Vt pigeat scelerum, redeat sua gratia lapsis.
 Nec mora, supremum sic tunc affatus amicos,
 Ante alios matrem, suspiria longa trahentem,
 Bethaniam veniens, atque hospita tecta reuisens,
 Nec reuens summa sociis se iungere mensa,
 Hinc ad oliuiferum flexit vestigia collem.
 Atque ibi stans cætu in medio pulcherrimus ipse,
 Sublatis altè manibus, vultuq; decoro
 Præfatus bona verba suis, pacemq; precatu,
 Molliter aërias librat se sponte per auras,
 Cognatosq; inter proceres quos eruit Orci
 Faucibus, effuso toto ad spectacula celo,
 Candentis nebula tenui velatus amictu,
 Ascendit patris solium, dextraq; locatus
 Aternos inuit victor memorandus honores.

LÆVINI